

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תרח

ערב שבת-קודש
פרשת תישא / פרה
י"ז באדר ה'תשס"ז

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ז באדר ה'תשס"ו – כ"ד באדר ה'תשס"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ז באדר	הלי טומאת מת. פרק ו-ח.	הלי שכירות. פרק יג.	מ"ע קז.
ש"ק	י"ח באדר	פרק ט-יא.	הלי שאלה ופקדון.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קז.
א'	י"ט באדר	פרק יב-יד.	פרק ב.	מ"ע קז.
ב'	כ' באדר	פרק טו-יז.	פרק ג.	מ"ע קז.
ג'	כ"א באדר	פרק יח-כ.	פרק ד.	מ"ע קז.
ד'	כ"ב באדר	פרק כא-כג.	פרק ה.	מ"ע קז.
ה'	כ"ג באדר	פרק כד-כה. הלי פרה אדומה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ו.	מ"ע קז. קיג.
ו'	כ"ד באדר	פרק ב-ד.	פרק ז.	מ"ע קיג.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
6.14	5.49.8	12.19	11.49	8.47	5.53	4.58	4.37	3.49	ו', י"ז באדר
6.14	5.50.5	12.19	11.49	8.46	5.52	4.57	4.36	3.48	ש"ק, י"ח באדר
6.15	5.51.2	12.19	11.49	8.46	5.51	4.56	4.34	3.46	א', י"ט באדר
6.16	5.51.9	12.19	11.48	8.45	5.49	4.55	4.33	3.45	ב', כ' באדר
6.17	5.52.6	12.19	11.48	8.44	5.48	4.53	4.32	3.43	ג', כ"א באדר
6.17	5.53.3	12.18	11.48	8.43	5.47	4.52	4.30	3.42	ד', כ"ב באדר
6.18	5.54.0	12.18	11.48	8.42	5.45	4.51	4.29	3.41	ה', כ"ג באדר
6.19	5.54.7	12.18	11.47	8.42	5.44	4.49	4.28	3.39	ו', כ"ד באדר

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י
6.28	5.13	6.26	5.28	6.28	5.28	6.27	5.19	6.28	5.30
6.32	5.17	6.31	5.33	6.33	5.33	6.32	5.24	6.32	5.35

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודרמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן

מו"ל: מכון ליובאוויטש שע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: <http://chabad.org.il> דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

הכול מוביל ל"כי תישא"

לאחר שהתורה מסיימת לספר על ציווי ה' על מעשה המשכן ולפני שמושה מוסר זאת לבני ישראל, מפרטת התורה שלושה שלבים כלליים במילוי הכוונה העליונה □ שלב ראשון – קבלת הלוחות הראשונים, שלב שני – שבירת הלוחות, שעניינה להביא לעלייה נעלית יותר, ושלב שלישי – קבלת הלוחות האחרונים □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

הלוחות הראשונות הם עניין הכי נעלה שניתנו מלמעלה, "הלוחות מעשה אלוקים והמכתב מכתב אלוקים"¹¹, שבירת הלוחות (בגלל מעשה העגל) הוא ירידה שאין כמותה, י"ג מידות הרחמים וראיית משה בכבודו של ה' – עניין הכי נעלה, ולאחר מכן נתינת לוחות האחרונות – סוג לוחות אחר לגמרי ("פסל לך"¹², מעשה ידי משה), שבאו בגלל החטא ושבירת הלוחות הראשונות, וניתנו בזמן שונה [נתינת לוחות הראשונות בסוף ארבעים יום הראשונים, ונתינת לוחות האחרונות – בסוף ארבעים יום האחרונים, ביום הכיפורים¹³], ואף-על-פי-כן באים כאן כולם בפרשה אחת, בהמשך אחד. שמוזה מובן שנוגע לידע שכולם הם חלק מהמשך עניינים אחד.

א. בפרשת כי תישא מצינו דבר חידוש: בפרשה זו מדובר אודות עניינים מן הקצה אל הקצה – הלוחות הראשונות¹, חטא העגל ושבירת הלוחות², התיקון וכפרה על החטא על-ידי תפלת משה³, ראיית משה כבודו של הקב"ה⁴, י"ג מידות הרחמים⁵, נתינת לוחות האחרונות⁶, עד להסיום אודות "קרן עור פני משה"⁷. דאף-על-פי שעניינים אלו הם מאורעות שאירעו בהמשך אחד, הרי נוסף לכך שיש להבין מדוע התורה (מלשון הוראה⁸) מספרת לנו באריכות אודות העניינים הבלתי רצויים (ובפרט דלכאורה: מאי דהווה הווה⁹), ואפילו "בגנות בהמה טמאה לא דיבר הכתוב"¹⁰ הרי הם עניינים שונים לגמרי, מן הקצה אל הקצה, בריחוק הערך הכי גדול ביניהם:

8) ראה רד"ק לתהילים י"ט, ו.עוד. וראה זח"ג נגב.
9) ע"ד יומא ה.ב. ועוד.
10) ב"ב קכג.א. וראה פסחים ג.א.
11) פרשתנו לב, טז.
12) שם לד, א.
13) פרש"י שם, כט.

1) לא.יח. לב, טז-טז.
2) לב,א ואילך.
3) שם,ל ואילך.
4) לג,ז ואילך.
5) לד,ה ואילך.
6) שם,א ואילך.
7) שם,כט, ואילך.

דבר מלכות

גם מזה שקורין כל פרשה (מתחילתה ועד סופה)²² רק פעם אחת בשנה.

ועל-דרך זה בנוגע לפרשת כי תישא: יחד עם זה שכי-תישא היא פרשה בפני עצמה, הרי הוא פרשה נפלאה שיש בה חידוש (לגבי כל שאר הפרשיות) שהיא כוללת בתוכה את כל סדר ההשתלשלות, מתחלתו ועד סופו. החל כפי שהוא בתורה (שממנה הוא סדר השתלשלות העולמות)²³ – כל התורה כולה מהתחלת התורה עד לסיום התורה. ובמילא כוללת הפרשה את כל העניינים כולם.

– בכל עניין בתורה אפשר למצוא את כל העניינים, כמאמר חז"ל²⁴ "הפוך בה והפוך בה דכולא בה", דיש לומר שקאי לא רק על כללות התורה, אלא גם על כל עניין פרטי בתורה, ועל-אחת-כמה-וכמה פרשה שלימה – אבל ברוב העניינים ה"כולא בה" נמצא רק ברמז וכיוצא בזה וצריך למצוא ולגלות זאת (על-ידי גיעה "הפוך בה והפוך בה"); מה-שאינ-כן בפרשת כי תישא החידוש הוא, שה"כולא בה" נמצא שם בגלוי, באופן דתורה שבכתב – בכתב בגלוי.

ד. והעניין:

הקב"ה קבע שכל העניינים נחלקים בכללות לשלושה: ראש, תוך (אמצע) וסוף²⁵. לכל לראש בא הראש והתחלת הכל – שכולל בתוכו (כוונת ותכלית) כל הדבר. לאחר מכן – בא

השאלה מתחזקת עוד יותר מצד שם הפרשה – "כי תישא"¹⁴:

ידוע¹⁵ ששם הפרשה מורה על תוכן כל הפרשה. ועל-פי זה צריך ביאור בנוגע לפרשתנו: שם הפרשה ("כי תישא") קאי בפשטות רק על הציווי בתחלת הפרשה לתת מחצית השקל, ואין לו שייכות כלל לרוב הפרשה – כמדובר לעיל, שרוב הפרשה מדברת אודות עניינים אחרים לגמרי, שלכאורה אין להם כל שייכות להתחלת הפרשה!

יתירה מזו: מעשה העגל – שתופס חלק חשוב מהפרשה – הרי הוא ירידה שאין כמותה, שעל-ידי זה "חזרה זוהמתן"¹⁶ מחטא עץ הדעת¹⁷ (לאחרי ש"פסקה זוהמתן" במתן-תורה¹⁸), עד שזהו ראש ושורש דכל החטאים, כמו שכתוב¹⁹ "וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם", "תמיד כשאפקוד עליהם עונותיהם ופקדתי עליהם מעט מן העוון הזה עם שאר העונות, ואין פורענות באה על ישראל שאין בה קצת מפרעון העגל" – בדיוק להיפך מתוכן (שם הפרשה –) "כי תישא את ראש בני ישראל", הנשיאת ראש ועליית בני ישראל!²⁰

ג. הביאור בכל זה יובן בהקדים שבכל פרשה (מג"ן פרשיות²¹) בתורה יש עניין מיוחד בפני עצמו בה היא נחלקת משאר הפרשיות. כמובן

על חטא העגל (ירושלמי שקלים פ"ב סוף ה"ג. תנחומא פרשתנו י"א. ועוד).

(21) זח"א קד, ב. זח"ב ר"ב. תקו"ז תי"ג (כט, ריש ע"ב). סידור הרי"ג – קריאת התורה. ספר האורה לרש"י הל' ספר תורה סי' עג.

(22) משא"כ חלקים מכמה סדרות קורין גם בזמנים אחרים בשנה (כמו הארבע פרשיות, קריאת מועדי השנה וכיו"ב).

(23) ראה ב"ר בתחלתו. זח"ב קסא, א-ב.

(24) אבות ספ"ה.

(25) ראה גם שיחת ש"פ בהו"ב תש"נ ס"ד (ספר השיחות ח"ב עמ' 464) ואילך.

(14) כן נקראת ברמב"ם בסדר תפילות כל השנה בסו"ס אהבה.

(15) ראה בארוכה לקו"ש ח"ה עמ' 57 ואילך. ועוד.

(16) זוהר ח"א נב, ב. ח"ב קצג, ב. וראה תניא ספל"ו.

(17) שבת קמ"א.

(18) שבת שם, זוהר שם.

(19) פרשתנו לב, לד ובפרש"י.

(20) גם לפי פירוש חז"ל ש"תישא את ראש בני ישראל" (ע"י תנינת מחצית השקל) באה לכפר

דבר מלכות

הדבר עצמו, התוך והאמצע, שעל-ידו נעשה התכלית (כי "סוף מעשה במחשבה תחילה"²⁶). ובכללות הרי זה נחלק בג' העניינים של א) תורה – היסוד והתחלת כל העניינים, כדברי חז"ל²⁷ ש"תורה נקראת"²⁸ ראשית דרכו, כי היא

אלוקים את השמים ואת הארץ"³⁴ – מתחיל בבי"ת³⁵, כי ב"בי"ת נברא העולם", כמבואר בחז"ל³⁶. וראש התיבה דגאולה – האות גימ"ל. ובפרטיות יותר ישנם ג' עניינים אלו בסדר

בכל עניין בתורה אפשר למצוא את כל העניינים, כמאמר "הפוך בה והפוך בה דכולא בה", דיש לומר שקאי גם על כל עניין פרטי שבתורה

קדמה לעולם²⁹, וזהו התכלית והכוונה דכל העניינים, "בראשית בשביל התורה שנקראת ראשית"²⁷. ב) בריאת העולם (וסדר השתלשלות בכלל) והעבודה בבריאה כדי למלאות את תכליתה (בשביל התורה), ג) גמר ושלמות הכל – בגאולה האמיתית והשלמה, כשמתמלא "תכלית ושלמות בריאת עולם הזה שלכך נברא מתחילתו"³⁰.

ויש לומר, שג' עניינים אלו מרומזים בשלושת האותיות הראשונות א' ב' ג': כל התורה כלולה בעשרת הדברות³¹ הכלולים בתיבה הראשונה "אנוכי"³² הנכללת ומתחילה באל"ף³³. בריאת העולם – "בראשית ברא

השתלשלות הבריאה עצמה: א) קודם כול – עלה ברצונו יתברך לברוא את העולם. ב) הבריאה בפועל. ג) שלימות הבריאה – בגאולה העתידה – על-ידי "מעשינו ועבודתינו" להמשיך ולגלות אלוקות בעולם³⁷. ובלשון הקבלה והחסידות³⁸: א) לכל לראש, אור אין-סוף ממלא כל המציאות – אור אין-סוף לפני הצמצום. ב) לאחרי זה – צמצום האור כך שנשאר חלל ומקום פנוי. וכוונת הצמצום היא בשביל הגילוי – שיהיה גילוי אלוקות בעולם, עד שמגיעים אל ג) שלימות הגילוי, שממשיכים בתוך החלל ומקום פנוי – אור אין-סוף, עד לאור אין-סוף הבלתי-גבול שלפני

33) ראה פנים-יפות (לבעל ההפלאה) יתרו כב.
34) ר"פ בראשית.
35) והטעם שהתחלת התורה ובריאת העולם אינה באות אל"ף (דאנוכי), ראשון כל האותיות, ואל"ף דאנוכי קדמה לעולם והוא תכלית הבריאה – ראה לקמן סעיף ו. והתייך עם הביאורים בזה במדרשי חז"ל שבהערה הבאה והביאור ע"ד החסידות (אוה"ת בראשית תקסו, א. וראה לקו"ת ראה יט, ב. ועוד) – ראה שיחת ש"פ שלח תשמ"ו ס"ז ואילך.
36) ירושלמי הגיגה פ"ב ה"ב. ב"ד פ"א, י. תנחומא (באבער) יתרו טז. ועוד – הובאו בתורה-שלמה ר"פ בראשית.
37) ראה תניא רפ"ל.
38) ראה ע"ח בתחלתו. המשך תרס"ו בתחלתו. ובכ"מ.

26) פיוט "לכה דודי".
27) פרש"י ורמב"ן ר"פ בראשית. וראה תנחומא שם ה.
28) משלי ח, כב.
29) שבת פח, א. ועוד.
30) תניא פל"ו.
31) ראה ירושלמי שקלים פ"ו ה"א. פרש"י משפטים כד, יב. תניא רפנ"ג. וראה תו"ש כרך טז מילואים ס"א. וש"נ.
32) כידוע שתיבת "אנוכי" כוללת כל הפרטים שדיבור אנוכי (ראה פורת-יוסף (כגד), בשם הבעש"ט), ש"אנוכי ולא יהיה לך הם כללות כל התורה כולה" (תניא רפ"כ. וראה תו"ש יתרו כרך טז מילואים אות א. וש"נ), ויתירה מזו – שדיבור אנוכי כולל גם הדיבור לא יהיה לך (ראה "הדרן על הרמב"ם (קה"ת תשמ"ה) ס"ו).

דבר מלכות

אלוקות ("האותות והמופתים") "לעיני כל ישראל", כמו שכתוב⁴⁴ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

ו. ויש לומר שג' עניינים אלו – נמצאים בגלוי בפרשתנו:

א) הלוחות הראשונות – שעליהם חקוק עשרת הדברות הראשונות⁴⁵ שנאמרו במתן-תורה (החל מהאל"ף ד"אנכי"), הם האל"ף (ההתחלה ויסוד) דכל העניינים, כולל כל בריאת העולם, שנברא "בשביל התורה שנקראת ראשית".

ב) הירידה דחטא העגל שהביאה לשבירת הלוחות – רומזת על עניין הבי"ת, הירידה הכללית בעולם ("בראשית ברא גו"), שנותנת מקום לעניין החטא והשבירה כו', כידוע⁴⁶ שחטא העגל (שקשור לחטא הראשון, כנ"ל) בא כתוצאה ממצצום הראשון ושבירת הכלים ולאחרי זה קטרוג ומיעוט הלבנה, ולאחרי ריבוי השתלשלות וצמצומים ופרסאות כו' – הרי זה נותן מקום לעניין של חטא בפועל ר"ל.

והכוונה בזה היא, שעל-ידי העבודה למטה, אפילו במצב של ירידה, ימלאו את כוונת הבריאה, "בשביל התורה" (כדלקמן).

ג) הלוחות האחרונות מבטאים את עניין הגימ"ל – העלייה שבאה על-ידי הירידה ושבירת הלוחות:

חז"ל⁴⁷ מפרשים על "לעיני כל ישראל" (בסיום התורה) דקאי על שבירת הלוחות שמשם "נשארו"⁴⁸ לבו לשבור הלוחות לעיניהם שנאמר⁴⁹ ואשברם לעיניכם, והסכימה דעת

הצמצום, עד שנעשה – דירה³⁹ לו יתברך – לו לעצמותו⁴⁰ – בתחתונים.

ד. ויש לומר שמכיוון שכל העניינים נמשכים על-ידי התורה (ה"דיפתראות ופינסקאות" של העולם, ו"אסתכל באורייתא וברא עלמא"²³) – לכן נחלקת התורה עצמה בהתאם לג' עניינים אלו:

א) התחלת התורה היא "בראשית" שזה כולל – לא רק התחלת הבריאה, אלא לכל לראש האל"ף (ראשית) של התורה שקדמה לעולם, שכן "בראשית" פירושו "בשביל התורה שנקראת ראשית" (כנ"ל). וכמודגש גם בבי"ת (ד"בראשית") עצמו, שבי"ת "מכריז" שהוא בא כשני לאחר האל"ף – האל"ף (אנוכי) דתורה. ב) "בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ" – בריאת העולם [ובפרטיות – ישנם בזה גופא ג' דרגות, כנ"ל], ולאחרי זה המשך כל הפרשיות שבתורה, במ מדובר אודות המשך סיפור המאורעות בעולם והעבודה למלאות את הכוונה דבריאת העולם (בשביל התורה) – כמסופר ומצווה בארוכה דכל הפרשיות דחמשה חומשי תורה.

עד ג) סיום התורה, בה מדובר על כך שה' מראה למשה "עד היום האחרון"⁴¹, עד לסיום ממש – "לכל האותות והמופתים גו' ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל"⁴² – סיום ושלמות התורה, שקשורה לשלימות דהגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו (שמשם הוא גואל ראשון הוא גואל אחרון)⁴³, כשהיה השלימות דגילוי

39) ראה תנחומא נשא טז. ועוד. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

40) רראה סה"מ תקס"ה ח"א עמ' תפט. הנסמן בסה"מ מלוקט ח"ב עמ' רמא הערה 32.

41) ספרי ור"י ברכה לד, ב.

42) ס"פ ברכה (לד, יא-יב).

43) ראה שמו"ר פ"ב, ד. שם, ו. זח"א רנ"ג, א. שער הפסוקים פ' ויחי. תו"א משפטים עה, ב.

44) מיכה ג, טו.

45) ראה שיחת ש"פ יתרו שנה זו הערה 10.

וש"נ.

46) ראה ד"ה על כן יאמר תרצ"א (סה"מ

קונטרסים ח"א קצ"ב, ואילך). ד"ה באתי לגני

תשל"א. וש"נ.

47) ספרי ורש"י ס"פ ברכה.

48) ל' רש"י שם.

49) עקב ט, יז.

דבר מלכות

הקב"ה לדעתו שנאמר⁵⁰ אשר שברת, יישר כחך
ששברת". ולכאורה: מהו העילוי משבירת
הלוחות עד שהקב"ה יאמר על כך "יישר
כוחך"? ויש לומר הביאור בזה⁵⁰: כשם שעל-ידי חטא
ז. וכל ג' עניינים אלו בפרשת כי-תישא באים
בהמשך אחד. ולכאורה: כיצד אפשר להשוות
את הלוחות הראשונות (שניתנו מלמעלה)

בני-ישראל מצד עצמם אינם שייכים כלל וכלל לעניין החטא ח"ו, וכל העניין בא רק בגלל שהקב"ה בחסדו הגדול רצה להביא אותם לעלייה הכי גדולה!

לחטא ושבירת הלוחות שבאה בגלל חיסרון
למטה (דאף-על-פי שזה מביא לאחרי זה
לעלייה נעלית יותר, הרי זה בא על-ידי חטא
האדם)?

ויש לומר הביאור בזה:

ג' העניינים ושלבים הנ"ל הם סדר שהקב"ה
קבע, שכל העניינים יתחלקו לשלוש – אל"ף,
בי"ת וגימ"ל (ראש, תוך וסוף): שלאחר ראשית
העניין (אל"ף) יבוא אמצע העניין (בי"ת) ועל-
ידו מתמלאת התכלית, ודווקא זה מביא לגמר
ושלימות העניין (גימ"ל), כמדובר לעיל.
ויש לומר שדרגת הבי"ת היא לא רק בנוגע
לכללות הבריאה (הצמצום), אלא גם בנוגע
לתוצאות שבאים מזה, עד לעניין החטא
ושבירה כו' (שנעשה על-ידי הצמצום כו', כנ"ל
ס"ו).

כפי שחסידות⁶⁰ מבארת את מאמר חז"ל⁶¹ על
הפסוק⁶² "נורא עלילה על בני אדם", שחטא עץ

העגל ניתוסף בבני ישראל המעלה דבעלי-
תשובה⁵² [ובגלל זה היה החטא, כדלקמן],
שלמעלה מעבודת הצדיקים ("מקום שבעלי
תשובה עומדין צדיקים גמורין אינם עומדין"⁵³,
עד שאין "יכולין לעמוד בו"⁵⁴) – כך גם בנוגע
לשבירת הלוחות (המסובב דחטא העגל),
שהטעם (פנימי) על כך הוא בכדי שעל-ידי זה
יתוסף עילוי בתורה – הלוחות האחרונות
שיש בהם מעלה לגבי הלוחות הראשונות,
כדברי חז"ל⁵⁵ שהקב"ה אמר למשה רבינו (על
זה שהצטער על שבירת הלוחות) "אל תצטער
בלוחות הראשונות שלא היו אלא עשרת
הדברות לבד ובלוחות השניים אני נותן לך
שיהא בהם הלכות, מדרש ואגרות... כפליים"⁵⁶
לתושיה". וכדברי הגמרא⁵⁷ "אלמלא לא חטאו
ישראל לא ניתן להם אלא חמשה חומשי תורה
וספר יהושע בלבד שנאמר⁵⁸ כי רובו חכמה רוב
כעס", "לפי שבעטו וחטאו נוסף להם רוב

50 פרשתנו לר, א. עקב י.ב.

51 ראה גם לקר"ש ח"א עמ' 240 ואילך.

52 ראה ע"ז ד, סע"ב – נעתק לקמן בפנים.

53 ברכות לד, ב.

54 רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד.

55 שמ"ד רפמ"ו.

56 איוב יא, ו.

57 נדרים כב, ובפרש"י שם. וראה אוה"ת

פרשתנו עמ' ב'נז. המשך תרס"ו עמ' פז ואילך.

סה"מ תש"ו עמ' 36 ואילך. ועוד.

58 קהלת א, יח.

59 פרש"י נדרים שם.

60 תו"ח תולדות ד"ה ויתן לך פ"י ואילך (יג, א,

ואילך). ובכ"מ (נסמן בלקו"ש ח"ח עמ' 395

הערה 45).

61 תנחומא וישב ד.

62 תהילים סו, ה.

דבר מלכות

שלב שני שבא לאחר האל"ף ומוליך לגימ"ל (הגאולה).

א. על-פי זה מובן שכל ג' העניינים בפרשה – לוחות הראשונות, לוחות האחרונות ואפילו חטא העגל ושבירת הלוחות שבינתיים – הם חלק מסדר ופרשה אחת "כי תישא", ויתירה מזו – עניין אחד ממש, שתוכנו – "כי תישא", הנשיאת ראש ועלייה דבני ישראל⁶⁸. אלא שהעניין נחלק לג' שלבים ודרגות: אל"ף, בי"ת וגימ"ל, ג' עניינים ואופנים בביטוי נשיאת ראש בני ישראל:

(אל"ף) לוחות הראשונות, שפעלו בפשטות עליית בני ישראל במתן-תורה. (בי"ת) החטא ושבירת הלוחות ("ישר כוחך ששברת"), שפעל את עניין התשובה ("פתחון פה לבעלי תשובה"), החל מהתשובה דבני ישראל אז, כולל גם – העניין הכי נעלה דגילוי כבודו של הקב"ה למשה וגילוי י"ג מידות הרחמים ("סדר בקשת רחמים"⁶⁹), וזה הביא לאחרי זה (גימ"ל) – העלייה הכי גדולה דלוחות האחרונות, כולל – הגילוי הכי נעלה ד"קרן עור פני משה" (כדלקמן), עד לשלימות הגילוי שלהם בגאולה האמיתית והשלימה.

ועל-פי זה יש לומר גם הטעם לכך שעניין הלוחות וכו' מסופר כאן בפרשת תישא – לאחר הציווי על מעשה המשכן (אף-על-פי ששבירת הלוחות היתה מקודם, כפירוש רש"י הנ"ל) – כי, עשיית המשכן ("ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"⁷⁰) היא הכוונה דכל סדר ההשתלשלות, למלאות את ה"נתאוה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים"⁷¹, על-ידי זה

הדעת בא על-ידי זה ש"עלילה נתלה בו" (באדם הראשון) – שזה ש"לפעמים גובר הרע דיצר הרע על האדם ויחטא" הרי זה משום ש"מלמעלה הסיתו עליו היצר הרע להביאו לחטא זה"⁶³.

שכן בני-ישראל מצד עצמם אינם שייכים כלל וכלל לעניין החטא חס ושלום⁶⁴, וכל העניין בא רק בגלל זה שהקב"ה בחסדו הגדול רצה להביא את בני ישראל לעלייה הכי גדולה (למעלה מצבם ממצד עצמם), לכן "עלילה נתלה בו" ונעשית ירידה לפי שעה (על-דרך מה שנאמר "ברגע קטן עזבתיך"⁶⁵) ובחיצוניות (רק למראה עיניים), בכדי להביא את העלייה שלא בערך, ולא רק עלייה לרגע קטן (כנגד "רגע קטן עזבתיך"), אלא עלייה נצחית שאין אחריה גלות, ואדרבה – מיתוספים עוד עליות, עלייה אחר עלייה עד אין קץ, "יילכו מחיל אל חיל יראה אל אלוקים בציון"⁶⁶.

נוסף להכלל שכל ירידה היא צורך עלייה, הרי בנוגע לבני ישראל – הירידה עצמה לאמיתתה היא אינה ירידה, אלא הדרך לעלייה נעלית יותר שלא בערך.

ועל-דרך זה בנוגע לחטא העגל (שברוגמת חטא עץ הדעת) – כמפורש בגמרא⁶⁷, ש"לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה", "לא היו ישראל ראויין לאותו מעשה", אלא "גזירת המלך היתה כו' כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה"⁶⁸.

כמודגש גם בכך שהבי"ת ("בראשית") – שכולל את הירידה והחטא – מצד עצם עניינו מבטא שקודם לזה בא האל"ף (דאנוכי), היינו שהבי"ת (הירידה בחיצוניות) היא באמת רק

68 והרי "כי (תישא)" הוא גם לשון ודאי (ראה גיטין ז, א ובפרש"י שם).
69 פרש"י פרשתנו לג, יט.
70 תרומה כה, יח.
71 ראה במדב"ר פ"ג, ב: אימתי שרתה השכינה בארץ ביום שהוקם המשכן.

63 ל' התו"ח שם.
64 ובלשון הזהר (ח"ג יג, רע"ב. טז, א) "נפש כי תחטא – תוהא".
65 תהילים פד, ח.
66 ע"ז ד, סע"ב.
67 פרש"י שם.

דבר מלכות

שמגלים בעולם – שתכליתו היא "בשביל התורה ובשביל ישראל", כפי שיהיה בשלימות בבית-המקדש השלישי, מקדש אד' כוננו ידיך"⁷².

ומשום כך: לאחרי שהתורה מסיימת לספר אודות ציווי ה' למשה על מעשה המשכן (בפרשת תרומה, תצווה ותחילת פרשת תישא), לפני שמשה מוסר זאת לבני ישראל (בפרשת

ויקהל) – מספרת התורה ג' שלבים כלליים שישנם במילוי הכוונה: אל"ף – הלוחות הראשונות, בי"ת – הירידה ושכירת הלוחות שעניינה הוא – להביא עלייה נעלית יותר, עניין הגימ"ל – הלוחות האחרונות.

(מהתוועדות כ"ק אדמו"ר בלילת ג', ד', ה' ועש"ק ויום שבת-קודש פרשת כי-תישא, י"ד-י"ח אדר ראשון ה'תשנ"ב. תרגום מאידיש. התוועדויות תשנ"ב כרך ב, עמ' 341)

(72) בשלה טו, יז.

מינוי ל"התקשרות"

ניתן לקבל את גיליון "התקשרות"
ישירות הביתה באמצעות הדואר.

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).
מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

באמצע ההתוועדות בא משיח צדקנו

והשמחה תהיה למעלה גם משמחת פורים...

...וכמוזכר לעיל שאלהיו הנביא הוא מבשר הגאולה, ובלשון חז"ל במאמר הארוך [כ"ק] אדמו"ר חייך ואמר: אבל לא כמו אריכות הגלות... בסוף מסכת סוטה שסיומו וחותמו "אליהו הנביא זכור לטוב... יבוא ויגאלנו".

ולהעיר, שמאמר זה הוא בברייתא דרבי פינחס בן יאיר, שמענייניו העיקריים הוא פדיון-שבויים, החל מהשביה דכללות ענייני הגלות. אשר גם כשנמצאים בחסדי ה' במלכות של חסד, הרי זה מעמד ומצב של "שביה" ביחס למקומו האמיתי של כל אחד ואחת מישראל, סמוך על שולחן אביו המלך, מלך-מלכי-המלכים הקב"ה, ולכן צריך להיות תכף ומיד העניין ד"פדיון שבויים" (עניינו של רפב"י) – שבא "אליהו הנביא זכור לטוב" ומבשר שמשיח צדקנו "הנה זה בא".

והעיקר – שנעשה כן בפועל ממש תיכף ומיד ממש, שהרי הגאולה היתה צריכה לבוא כבר לפני זמן רב, שכבר אז "כלו כל הקיצין", ולכן צועקים בני ישראל ל"עד מתי"...

שבזה נכלל גם ביטול הספקות (באם ישנם אצל משהו) בנוגע לזמן הגאולה, האם הגיע כבר זמן הגאולה, או שצריך עדיין לחשב קיצים כו', כאמור, שהגאולה היתה צריכה להיות אתמול ושלשום, ולפני זמן רב, ובפרט שישנו גם הפסק-דין של כמה וכמה רבנים ומורי הוראה בדורנו זה שמשיח צדקנו צריך לבוא תכף ומיד ממש, "לא עיכבן כהרף עין" – "הרף עין" דסיום מעשינו ועבודתינו, וברגע שלאחרי זה ה"הרף עין" דגאולה האמיתית והשלימה.

וכן תהיה לנו – שעוד באמצע ההתוועדות בא משיח צדקנו, ויחד עמו תהיה המשך ההתוועדות באופן שהקב"ה בעצמו, עצמות ומהות, מתוועד עם כל אחד ואחת מישראל וכלל ישראל, ואז תהיה השמחה הכי גדולה, למעלה גם משמחת פורים שהיא באופן ד"עד דלא ידע".

(כ"ק אדמו"ר חייך ואמר: כאן, בברוקלין, כנראה, קיימו השנה ה"עד דלא ידע" על-ידי שינה ("דורך כאפן א דרעמל")... כמובא בפוסקים שיכולים לצאת ידי חובה "עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי" על-ידי שינה, ובכל אופן (לאחרי דברי הצחות) יוסיפו בהשמחה ביום השבת-קודש זה שבא בהמשך לימי הפורים, יום השלישי, ועד להשמחה העיקרית דהגאולה האמיתית והשלימה "ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו", תכף ומיד ממש.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת כי-תשא, ט"ז באדר ה'תשנ"א)
יתורת-מנחם – התוועדויות' תשנ"א, כרך ב, עמודים 363-364

איגוד תלמידי הישיבות

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ קרא להקמת האיגוד ואף העניק לו את השם 'את"ה' □ הרבי נשיא דורנו ביצע את הרעיון הלכה למעשה, ב"י בשבט תשי"ב □ "יתן השם-יתברך שחברי איגוד תלמידי הישיבות ישלימו הכוונה דדירה בתחתונים, ויעשו זאת מתוך שמחה" □ רשימה ראשונה

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

עם אותם שעומדים, בינתיים, מבחוץ לאיגוד.

תורה, צדקה והלכה

ביום ד', י"ט בתשרי, ג' דחול-המועד סוכות תשי"ג ('תורת מנחם', כרך ז, עמ' 83 ואילך), הקדיש הרבי דברים לנושא, וביקש למסור כמה הוראות ("מלבד מה שניתן להוסיף בכל מקום ומקום לפי תנאי המקום". "באמת לא היו צריכים להמתין להוראות, שכן, מההדרכות שישנן בתורה בכלל, ובפרט כפי שנתבארו על-ידי רבותינו נשיאינו, היו צריכים להבין לבד מה לעשות"):

- א. לפעול על, לפחות, יהודי אחד חיוזק בלימוד התורה וקיום המצוות.
- ב. ליתן צדקה – פרוטה – בימים שני וחמישי (וכן בערב שבת).
- ג. ללמוד בכל יום שולחן-ערוך אורח-חיים, עשר או חמש-עשרה דקות.

הרבי הוסיף שה"ממונה" מטעם האיגוד, לא יסמוך על כך שהחברים יודעים על-דבר ההוראות, אלא מזמן לזמן יזכיר ויעורר את חברי האיגוד על-דבר קיום ההוראות. עוד ציין באותו מעמד כי השיעור הוא "שיעור למטה" כלומר, שיעור של מינימום, אך כל המוסיף-מוסיפין לו. ועם זאת, אין להתחיל מיד בשיעור גדול, שאז לא יהיה קיום לדבר, אלא באופן

"הנני מציע לבני הישיבות להתאחד באיגוד חברים בשם "איגוד תלמידי הישיבות" – "את"ה בחרתנו" מילים אלו השמיע כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בשמחת-תורה הראשון לשהותו בארצות-הברית (תש"א) לאחר הצלתו משואת אירופה. הרבי נשיא דורנו לא נכח בעת אמירת הדברים, שכן שהה אז באירופה. אחת-עשרה שנים לאחר מכן, ב"י בשבט תשי"ב ('תורת מנחם', כרך ד, עמ' 301 ואילך), "הורידה למטה בארץ", באומרו שחותנו עשה את ההתחלה על-ידי פעולה גשמית, והגיעה השעה לבצעה בפועל. הרבי התווה כמה קווים כלליים לגבי חברי הארגון ואופן פעילותו: א) ארגון פעילות החברים על-ידי מנהלי המוסדות, ב) גיל החברות באיגוד, ג) תשלום-מס חבר. כמו-כן קבע כי באיגוד זכאים להיות חברים כל תלמידי המוסדות ("כל תלמיד שנכנס למוסד של הרבי"). עוד הוסיף הרבי ואמר:

החברות באיגוד אינה בדרך כפייה. נוסף להזכות שבדבר, קשורה היא גם בהתחייבות, ולכן הרישום באיגוד ייעשה רק אחרי שהחברים ישקלו ביישוב-הדעת אם ברצונם להירשם תוך נטילת הזכות לצד האחריות.

תלמיד שהינו בן י"ב שנה יכלל כחבר-מקבל, ובגיל י"ג שנה כחבר-פועל, כלומר, שנדרשת מהם עבודה ופעולה עם הזולת, הן בין חברי האיגוד והן

ניצוצי רבי

יחיו" בכ"ז באלול תש"כ (איגרות-קודש, כרך יט, עמ' תמא – אישור קבלת מכתב "עם הדו"ח המצורף אליו):

כן יצליחו בפעולותיהם, אשר הנקודה הפנימית הרי היא לעשות לו יתברך דירה בתחתונים, דמטה מטה, וכמבואר בתניא פרק ל"ו שאין תחתון למטה ממנו וכו'.

ויהירצון שכשםם יהיה העניין ד"אתה" על-דרך הכתוב אתה הוא ה' לבדך... דקאי על עצמותו ומהותו יתברך, שם שמים שגור בפי כול.

וחתם: "בברכת הצלחה ולכתיבה וחתימה טובה לכל אחד ואחד מהם".

ימי תשלומין

בשבת בראשית תשי"ג (עמ' 137) הבהיר הרבי (בהמשך לדבריו בשמחת-בית-השואבה) אשר על כל אחד ואחד מחברי את"ה מוטלת אחריות להביא חבר נוסף לאת"ה, עד י"ט בכסלו הבעל"ט. כשהגיע י"ט בכסלו ציין הרבי (שם, עמ' 207) ש"אכן רבים מהתלמידים קיימו זאת". הרבי לא הסתפק בכך וביקש: "ועל-דרך זה יש לעורר על זה בקשר ליו"ד שבט.. ואלה שעדיין לא עשו זאת [=בקשר ליו"ט כסלו], ישלימו עד יו"ד שבט גם את העבר".

ביוזמת המחנכים או המנהלים

בי' בשבט תשי"ב הורה הרבי:

"עסקנות ציבורית" זו תיעשה ביוזמת המחנכים או מנהלי המוסדות, כדי שלא תגרום לחלישות בסדרי הלימוד (בפרט אצל התלמידים הצעירים); שיציעו בפני התלמידים את הרעיון, אחרי שיספרו להם אודות הרבי ותכניתו בשנת תשי"א, ועתה יש להשתדל שהדבר יתבצע בשלימות.

מוסיף והולך

אחד התלמידים שנכנס ל'יחידות' באור ליום שישי, י"ג בכסלו תשכ"ד (משבחי רבי' עמ' 175), אמר לרבי: ייתכן שיציעו לי להתעסק בעבודת הנהלת איגוד תלמידי הישיבות. על כך הגיב הרבי: הפעילות היא דבר נכון, דבר

ד"מעט מעט אגרשנו", שעל-ידי זה יהיה קיום לדבר לאורך ימים, "וכל זה יוסיף הצלחה שיראו פרי טוב בעמלם, הן בנוגע לעצמו והן בנוגע להזולת.

בשבת-קודש פרשת בראשית של אותה שנה (תשי"ג, שם עמ' 136) ציין הרבי את החיוב המיוחד בתור חברי האיגוד – נוסף לחיוב הכללי – ללמוד כל יום את השיעורים הקבועים בחומש, תהילים ותניא.

השם "את"ה

בכמה הזדמנויות (י' בשבט תשי"ב – 'התוועדות' עמ' 304-305; שבת פרשת בראשית תשי"ג – 'התוועדות' עמ' 137-135; וראה להלן באיגרות-קודש) ביאר הרבי כי לאור המדובר בחסידות שאמיתת התואר "אתה" – לנוכה – שייך רק על "עצמות ומהות" שנמצא בכל מקום – לו לבד שייך התואר "אתה לאמיתתו"; ומכיוון שעל-ידי קיום תורה ומצוות נעשים בני ישראל במעמד ומצב ש"אתם הדבקים בה' אלוקים", בהתאחדות אמיתית עם הקב"ה, נמצא אפוא שגם יהודים שייכים לתואר זה ד"אתה" האמיתי, שכן בכל מקום ומקום יהודי לומד תורה ומקיים מצוות.

וזהו השייכות ד"אתה" לאיגוד זה – שלכן העניק כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ את השם הזה – מכיוון שאיגוד זה הוא כלי להמשכת והתגלות העצמות ("אתה" למטה, שזוהי מטרת התייסדותו).

בהזדמנות אחרת (שבת בראשית תשי"ג) אמר: "ייתן השם-יתברך שחברי איגוד תלמידי הישיבות ישלימו הכוונה דירה בתחתונים, ויעשו זאת מתוך שמחה". אחר-כך ציווה שחברי את"ה ינגנו ניגון (כאמור): "זאל 'את'ה" זאגן א ניגון".

הנקודה הפנימית

כך איחל הרבי ל"הנהלת א.ת.ה ה' עליהם

ניצוצי רבי

מהם), ולא עוד אלא שכתוצאה מזה יתווסף בהלימוד בהתמדה ושקידה אצל כל חברי האיגוד.

טוב ותתעסק בזה, אולם לא באמצע סדרי הלימודים, ושזה לא יבלבל אותך באמצע הלימודים.

בתיאום וברשות ההנהלה

כותב הרבי להנהלת ישיבת תומכי-תמימים אשר בלוד (כ' בתמוז תשכ"א – איגרות-קודש, כרך כ, עמ' רצב), במענה "לשאלתם בנוגע לתלמידי ישיבת תומכי-תמימים שי'

כבר בי' שבט תשי"ב (תורת מנחם', כרך ד, עמ' 303) קבע הרבי: ובוודאי יסדרו שפעילותם של התלמידים, החברים הפועלים, תהיה בזמנם הפנוי – כך שלא תבלבל לסדרי הלימודים (ובוודאי שלא תגרע

מנחם הענדל שניאורסאהו
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
NYacn1b 3-9250

ב"ה, כ"ז סיון תשכ"א
ברוקלין.

..אברך אברהם יצחק שי'

שלום וברכה
מראים לי מכתבי הדו"ח המחקבלים להמזכירות, ובוודאי כבקשתי, מוטרס גם ע"ד הקורת רוחי שלי והנחת רוח שגורמים בעבודת אה"ה.

ועפ"י האמור כבר אמרתי שאולי יהי' ענין של שמחה שלימה, בעבודת הפצת המעינות חוצה בתוככי הפצת היהדות בכלל.

וכה נבהלתי להשמיע את האמירות שנתקבלו לאהרונה, ואף שמלכתחלה לא שמתי לב להן, אבל נסען על שמיעות אלו צריכים לברר עד כמה אמיתיים הם ובמה שצ"ל תיקון שיפור וגם שכלול.

ובהקדמה-אף פשוט הוא, כי עצם ענין לשון א.ת.ה. מדגיש שהמדובר הוא בתלמידי ישיבות, ולכל לראש ובשורה ראשונה ישיבת תומכי תמימים, ופשוט שתלמיד ישיבה במה תלמיד הוא, כשלומד בהתמדה ושקידה ובזמנו לא רק מהאים לסדרי הישיבה אלא בהוספה בעין טובה למדי ובעמדת הן בנגלה והן בהסידרות.

ועוד בזה, שכיון דואהבת לרעך כמוך כלל גדול בתורה ומדגש ביותר בתורת החסידות, עלהפצת מטרות אה"ה הרי גם על השאר צריכים הם להשפיע בהתמדה ושקידה בנגלה וחסידות ובהוספה מזמן לזמן כהציווי העלול בקדש, ובזה גם אחת מהתקפולות הכי פעילות בכגון דא- על ידי היותם דוגמא חי' בכל האמור, ופשיטא שכלל הנ"ל נכלל בעבודת ההפלה כמבואר בארוכה בעונטרס עזרתיים לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב אביו של כ"ק מו"ה אדמו"ר = וצוקללה"ה נב"מ זי"ע.

כיון שהשמיעות הנ"ל מדגישה, שכלל נקודות האמורות הוא ההיפך ממש, וכאמור בכל אחת ואחת מהנקודות, וכיון שהם מדגשי הפעילים באה"ה, מובן עד כמה אי אפשרי כלל האמור, כאם אפילו במקצת נכון הוא.

מהמזכרה שלע"ע יפטיקו כל העבודה באה"ה עד שישגו מכהב מהנהלת ישיבת תומכי תמימים, שישלחו על ידם או ישר לכאן, מה שלוקחים על עצמם/שיעור מצומצם בלימוד הנגלה ושיעור מצומצם בתורת החסידות ובהנוגע לעבודה ההפלה, וכנ"ל המעיקרים בזה-השפעה על כל שאר התלמידים בישיבת תומכי תמימים וטנזיפי' ע.

ורק ביום שיושלח מכתב האמור לכאן, יהחילו שוב בעבודת אה"ה, כיון שמעמידים אני בחזקת כשרות כמצווה עלינו בתורתנו הק' תורת היים.

ולתוכן המכתב אמרתי מקצה דחוק.

שלח' - ובכרכה-לבשו"ס לכל האמור

מכתב הרבי שבו הוא מורה: "לעת-עתה יפסיקו כל העבודה באה"ה"

ניצוצי רבי

המשתתפים בפעולות את"ה וכיו"ב":

גם בזה לפלא, הספק והשאלה בדבר המפורש ממייסדי תומכי-תמימים ומנהליה – כ"ק אדמו"ר (הרש"ב) ובנו כ"ק מו"ח אדמו"ר – זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, שברור אמרו וכתבו שכל ענייני התלמידים הם ברשות הנהלת הישיבה, ועל-פיהם יתנהגו מנפש ועד בשר, ורק זוהי הדרך להתהוות אור משפיע – כשמוקדם לזה יהיה אור מקבל, וכידוע שיחות קודש בזה.

במענה למכתבם מה' טבת, התום על-ידי... הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א להורות: (א) לשאלתם (סעיף א' דמכתב הנ"ל) מה ללמוד – "תלוי על-פי מחז"ל במקום שלבו (דמשתתפי השיעור) הפיץ". (ב) בשאלתם (סעיף ג') בנוגע להפסת הקונטרס וכו' – "שייך ל(ה)חלטת זקני עסקני אנ"ש שי' על אתר".

"דוגמה חיה בכל האמור"

לפנינו איגרת של הרבי אל האברך אברהם-יצחק שי' (ששונקין), מראשי ארגון את"ה בלוד, בשנת תשכ"א. האיגרת נפתחת בהבעת קורת-רוח ונחת-רוח על העבודה הנעשית על-ידי הארגון. אולם בהמשך האיגרת עובר הרבי לדברי התעוררות בדבר ההכרח שתלמידי ישיבות תומכי תמימים ובמיוחד אלה הפועלים במסגרת את"ה "צריכים הם להשפיע בהתמדה ושקידה בנגלה וחסידות ובהוספה מזמן לזמן כהציווי להעלות בקודש, ובזה גם אחת מהתעמולות הכי פעילות ככגון דא – על-ידי היותם דוגמא חיה בכל האמור, ופשיטא שבכל הנ"ל נכללת עבודת התפילה...".

מהאיגרת עולה כי הרבי איננו שבע רצון מהמצב בעניינים הנ"ל. לפיכך הוא מורה למתעסקים באת"ה "שלעת-עתה יפסיקו כל העבודה באת"ה", עד שהנהלת הישיבה תדווח לרבי על שיפור בתחומים שבהם ביקר אותם הרבי.

"שייך להחלטת זקני עסקני אנ"ש"

בשנת תשכ"ט (איגרות-קודש, כרך כו, עמ' קא) פנו שני ממונים מטעם את"ה בכפר-חב"ד – הת' אברהם אייזנבך והת' מרדכי מנדלסון – במספר שאלות. בין השאר: (א) מה ללמד בשיעורי תניא. (ב) האם להדפיס קונטרס מיוחד עם פסק-דין הצמח-צדק בנוגע לגילוח הזקן, כדי להפיצו בין תלמידי הישיבות. על כך השיב להם המזכיר הרב חודקוב ז"ל:

"לא הוגה כל צורכו"

ומעניין לעניין, כותב הרבי בי"ב בטבת תשי"ט (איגרות-קודש, כרך ח"י, עמ' קמ):

מאשרים קבלת מכתבם מז' טבת, עם המצורף אליו. כן נתקבל ימים אלו טפסים אחדים של המאמר אמר רשב"י ועלון הסברה. ולפלא קצת שעלון ההסברה לא הוגה כל צורכו, ולדוגמא שנת הולדת הצמח-צדק... ועוד. ואף שלכאורה דבר קטן הוא, עם כל זה, בעניין של ד' עמודים המתחלק באלפים טופסים, מובן שצריך להשתדל בתקונו ושיפורו במידה הכי גדולה, וק"ל.

מן הקל אל הכבד

בשנת תשל"ב כתב הרבי (איגרות-קודש, כרך כז, עמ' תע-תעא) ל"הנהלת אגוד [=תלמידי] הישיבות אשר באה"ק ת"ר".

מכתבם מי"א תמוז וכו' נתקבלו. ובמענה לשאלותיהם: היקף התקנות בכלל, ידועה ההוראה ללכת מן הקל אל כו' ותפסת מרובה וכו'. ובפרט (מה מרובה בנדון זה) – צריך להיות בירור על אתר, כמובן. ולדון על-דבר זה עוד הפעם מזמן לזמן, באם משתנים התנאים, וק"ל. פשוט שצריך להיות סדר דא"ח בישיבה "גם" בו"ע-רב-שבת קודש ואדרבא, אלא שזה שייך הנהלת הישיבה.

"כבר ענו על זה"

אחד המתעסקים והמעוררים את פעילי את"ה היה ה'פרטיון' הרה"ח ר' חיים-זושא וילימובסקי ז"ל. רמז לכך אנו מוצאים באחת מאיגרות הרבי אליו (ד' באייר תשט"ז – איגרות-קודש, כרך יג, עמ' יד):

גודל האחריות

בשיחת שבת-קודש פרשת בשלח תשי"ד
אמר הרבי ('תורת מנחם', כרך יא, עמ' 66):

ואם על אגודת נשי-חב"ד מוטלת האחריות –
הרי מובן במכלל-שכן גודל האחריות המוטלת על
צעירי-אגודת-חב"ד, שהם אלו שלא מזמן יצאו מן
הישיבה, ובמילא לא התנתקו עדיין מהישיבה,
ולהיותם צעירים, יש להם מרץ ביותר.

ובפרטיות יותר – הכוונה היא הן לאלו
הלומדים עדיין בישיבה, שהם שייכים ל"אגודת
תלמידי הישיבות", את"ה... מוטל עליהם החוב
והאחריות המוטלים על צעירי-אגודת-חב"ד.

נציגי כל המוסדות בכינוס 'את"ה'

בשנת תשט"ז שיגר הרבי לארץ-הקודש
קבוצת שלוחים. הרבי יזם שבתקופת שהותם
יתקיים כינוס מרכזי של ארגון את"ה. מזכירות
הרבי יזמה שמוסדות חב"ד שבכל מקום ומקום
ישגרו לכינוס מכתב או מברק ברכה, וכך
יביעו את השתתפותם בכינוס ויתרמו לחיזוקו
ולהשפעותיו. הרבי עצמו שיגר מברק ברכה
לכינוס, ומזכירות הרבי ביקשה לקבל דיווח
מפורט מהמתרחש בו – "בוודאי יודיעו לכאן
בפרטיות הדרושה מהנעשה" (איגרות-קודש,
כרך יג, עמ' תה-תו).

הגיע הזמן לקצור פירות

וכך כתב הרבי להנהלת את"ה ("ב בטבת
תשי"ט – איגרות-קודש כרך ח", עמ' קמ):

כבר כתבתי במכתבי לצעירי-אגודת-חב"ד,
שמכבר בא הזמן שפעולות אנ"ש בכלל ובייחוד
דתלמידי תומכיה-תמימים, לא תהיינה בסוג של
חרישה, זריעה ונטיעה, כי-אם גם בגדר קצירה
וראיית פרי טוב בעמלם, בדברים ועניינים של תורה
ומצוותיה...

והמשיך:

ולא באתי אלא להדגיש השייכות אליהם (לא
גם אליהם, שהרי הם מעסקנים הפועלים בזה,
וק"ל) ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

במה שכותב אודות שאלת את"ה כבר ענו על זה
[=הכוונה שהרבי השיב להם כבר], ויהי רצון
שיבוא לפועל-ממש...

"כמנהג חברי את"ה"

לנער שהתכוון לבר-המצווה שלו כתב הרבי
בכ"ח שבט תשי"ד (איגרות-קודש, כרך ח, עמ'
קצה):

בטח אומר אחר התפילה איזה קאפיטלעך
תהילים וכן נותן קודם התפילה איזה פרוטות
לצדקה כמנהג חברי את"ה – איגוד תלמידי
הישיבות – והשם יתברך יצליחו.

"גילוי הכוחות של הנוער החרדי"

נחתום באיגרת ברכה מאת הרבי, מכ"ח
במנחם-אב תשט"ז (איגרות-קודש, כרך יג,
עמ' תה-תו):

ברכתי להכינוס להצלחה בגילוי הכוחות של
הנוער החרדי בכלל ותלמידי הישיבות ביחוד,
להגדיל תורה תמימה וביראת-שמים טהורה
ולהאדירה ולהפיץ מעיינותיה, ולעבוד במרץ הדרוש
להרמת קרן ישראל סבא עלידי החדרת היהדות
בכל חוגי ישראל ובעיקר עלידי כיבוש כל הנוער
לתורת חיים ומצוותיה, לאלתר לתשובה, לתורה
ומצוות לאלתר לגאולה מגלות הגופני והנפשי
לחירות אמיתית.

התביעה מפעילי צאגו"ח ואת"ה

ביו"ד בשבט תשי"ד ('תורת מנחם', כרך יא,
עמ' 40) אמר הרבי:

ועל-אחת-כמה-זכמה בנוגע לאגודת צעירי-
חב"ד וכן איגוד תלמידי הישיבות (את"ה), שמהם
תבע כ"ק מו"ח אדמו"ר ביתר שאת, ביתר תוקף
וביתר עוז, שישתדלו לקרב כל אחד ואחד
שבסביבתם, ולא להסתפק בקירובם לקיום
המצוות כפשוטם, אלא להכניס בהם חיות ותענוג
(לעבעדיקייט און געשמאק") בקיום המצוות, אשר
עניין זה יכול לבוא רק עלידי ידיעת פנימיות
התורה, כפי שנתגלתה בשכל אנושי עלידי תורת
החסידות. וכאשר יעסקו בזה – בוודאי יהיה הדבר
בהצלחה מופלגה, כך לשכל לראש יתווסף ריבוי
ככמות, ואחר-כך, במשך הזמן, גם ריבוי באיכות.

ניצוצי רבי

עוד כותב הרבי:

צעירי-אגודת-חב"ד ואת"ה, "שיש להם ניסיון בחוגים שונים".

"אלף פעמים ככה"

"תקוותי שמשתתף בפעולות הפצת המעיינות חוצה במסגרת את"ה וצעירי-אגודת-חב"ד ובפרט הודעת רבנו הזקן... שעל-ידי מעשה הצדקה נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה" – כתב הרבי (איגרות-קודש, כרך יט, עמ' שנג) לאברך שעלה מרוסיה והתאקלם בארץ-הקודש, אך הביע אכזבתו מההווי החסידי בארץ לעומת האחדות המיוחדת ששררה בין החסידים ברוסיה.

דרושה "איזה פעולה"...

אברך אחר (שם, עמ' קמב) שדיווח לרבי על פעולותיו במסגרת צעירי-אגודת-חב"ד ואת"ה, נענה כי עליו להוסיף בזה. ובקשר לטענה שהעלה ולפיה הוא עצמו אינו מרגיש התעלות רוחנית ("שכל הנ"ל אינו פועל בענייניו הפרטיים") – כתב לו הרבי כי מדברי אדמו"ר הזקן לגבי זיכוך המוח והלב של העוסק עם הזולת, מובן שדרושה "איזה פעולה... בשביל לנצל הכשרה הכי מעולה של המוח והלב ואז הצלחת הפעולה היא 'אלף פעמים ככה' ולא יתרשם מפיתוי היצר".

ובפרט על-פי הידוע פסק בית-דין של מעלה, אשר בגלל מסירות נפשו של אדמו"ר הזקן על תורת החסידות, פסקו בית-דין של מעלה אשר בכל עניין של תורה ויראת-שמים ומידות טובות תהיה יד מקושריו והולכי בעקבותיו על העליונה.

וחותם את מכתבו ב"ברכה להצלחה בעבודתם בקודש ולבשורות טובות בכל האמור".

"צעירי-אגודת-חב"ד, סניף נחלים"

סניף את"ה בארצנו הקדושה אכן קצר פירות רבים, כאשר לא-מעט בוגרי ישיבות התיכונות נתקברו לחב"ד כתוצאה משיעורי התניא של את"ה. במיוחד קצרו פירות בישיבת נחלים, עד שהרבי אף שיגר מכתבים ל"צעירי-אגודת-חב"ד, סניף נחלים".

"יש להם ניסיון"

"נעם לי לקרות בשני מכתביו... מפעולותיו בענייני הפצת ענייני יהדות, ויהירצון שיוסיף בהם כהנה וכהנה ובכל מקום שידו מגעת", כתב הרבי לפלוני בד' שבט תש"כ (איגרות-קודש, כרך יט, עמ' קעג).

כשאותו יהודי ביקש לדעת פרטים על אופן ההפצה וכו' הפנה אותו להיוועץ בעסקני

פרשת כי-תישא

כי תישא את ראש בני-ישראל לפקודיהם (ל"ב)

כשהקב"ה פוקד ("לפקודיהם") את עוונות ישראל, מענישם ומעוררם לתשובה – הדבר מביא נשיאת ראש אצל בני-ישראל.

כידוע, אהבת ה' המצויה מתייחסת אך ורק לאותו חלק בנשמה המלוּבש בגוף והנקרא "רגל". לעומת-זאת, אהבת ה' שבבחינת "כלות הנפש", מתייחסת לעיקר הנשמה, הנשאר מחוץ לגוף ומכונה "ראש".

דווקא בעל-תשובה זוכה להתעורר באהבה רבה כזו, מאחר שהיה רחוק, "בארץ צייה ועייף". הרי שעל-ידי התשובה נעשה "כי תישא את ראש בני-ישראל".

(תורה-אור דף פה"פ)

זה יתנו (ל"ג)

הדין במחצית השקל הוא ש"כופין את מי שלא נתן, עד שייתן" (רמב"ם הלכות שקלים פ"א ה"ט).

ועל זה תמה משה, כיצד נתינה כפויה יכולה להיות כופר-נפש?
הראה הקב"ה מטבע של אש שמשקלה מחצית השקל.

משקל – משמעותו דבר הנמשך כלפי מטה וכדי להרימו יש צורך במאמץ ואפילו בכפייה. הוא הדין במחצית השקל שבני-ישראל נותנים: גם כאשר "כבד" להם הדבר לעשותו, והם עושים זאת מתוך כפייה, ללא כל רצון וחיות, גם נתינה שכוּו היא "מטבע של אש", מאחר שהיא קשורה "תחת כיסא הכבוד" – בעצם הנשמה.

(ליקוטי-שיחות, כרך טז, עמ' 390)

העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט (ל"ט)

עשר הגרה הם כנגד עשרת הכוחות שיש בנפש כל אדם מישראל, היינו ג' כוחות השכל וז' המידות. יש כוח נוסף בנשמה והוא כוח הרצון שלמעלה מהשכל, המתבטא במסירות-נפש על קידוש ה'.

אף-על-פי-כן נצטוו בני-ישראל לתת רק מחצית השקל – עשר גרה ולא אחד-עשר, כי הרצון נכלל ב"דעת" [שכן "דעת" משמעו גם "רצון", כנאמר (עמוס ג), "רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה"]. משום כך נשאר המספר עשר ולא יותר.

זהו שאמר הכתוב: העשיר (בדעת) לא ירבה (על עשר) – כי דעת ורצון הם עניין אחד. והדל (בדעת) לא ימעיט (מעשר) – כי בכל יהודי ישנו הכוח למסירות-נפש.

(אור-התורה שמות, כרך ו, עמ' איתתקכו)

ממעייני החסידות

בבואם אל אוהל מועד ירחצו מים ולא ימותו, או בגשתם אל המזבח לשרת להקטיר אשה לה' (ל,כ)

בבואם אל אוהל מועד - להקטיר שחרית ובין-הערבים קטורת, או להזות מדם פר כהן המשיח ושעירי עבודה זרה (רש"י)

על המזבח החיצון העלו קרבנות מן הבהמה – "עבודת הבירורים" שמזככת את הגשמיות והחומריות. עבודת הקטורת במזבח הפנימי נועדה להעמיק את ההתקשרות עם הקב"ה ("קטורת" מלשון קשר).

לכן לפני כל גישה אל המזבח להקריב אשה לה' על הכוהנים לרחוץ את עצמם. כי כשכאבים במגע עם ענייני העולם צריך תחילה "לרחוץ" ולהסיר את מה שלא רצוי ולא נקי. אבל בדרגה הנעלית של פנימיות הלב, דיי ב"רחיצה" שכבר נעשתה עם הכניסה לאוהל מועד ואין צורך ב"רחיצה" נוספת.

יוצאים מכלל זה ההזיה מדם פר כהן המשיח ושעירי עבודה-זרה שהעיסוק בהם מחייב "רחיצה" נוספת, כי מאחר שהם כפרה ו'ניקוי' של דבר בלתי-רצוי, דרושה בהם זהירות יתרה.

(ליקוטי שיחות, כרך כא, עמ' 221)

ועשית אותה קטורת (ל,לה)

הרמב"ם בספרו מורה-נבוכים (ח"ג פמ"ה) כותב:

"וכאשר היו שוחטין... בהמות רבות בכל יום, ומחתכין בו הבשר ושורפין ורוחצין בו את הקרב והכרעיים, אין ספק שאילו היו מגיחים אותו על זה העניין, היה ריחו כריח מקומות הבשר, מפני זה ציווה להקריב בו הקטורת שתי פעמים בכל יום... להטיב ריחו וריח בגדי כל העובד בו".

פעם שאל אחד החסידים את כ"ק אדמו"ר הזקן: וכי ייתכן לומר שעבודת הקטורת, שהיא עבודה נעלית ביותר, לא באה אלא בכדי להעביר ריח לא-נעים של הקרבנות?!

ענה לו הרבי: ידוע שעל מקריב הקרבן היה להתחרט על חטאיו ולשוב בתשובה שלמה; רק אז היה עווננו סר ומתכפר על-ידי הקרבן. אך היו פעמים שהתשובה לא היתה כרבעי, ונותר קצת 'סירחון' מהחטא – את זאת סילקה הקטורת.

(שמועות וסיפורים, כרך ב, עמ' 63)

* * *

הוסיף כ"ק אדמו"ר הצמח-צדק ואמר:

משל למה הדבר דומה? לאדם שחטא לחברו ופייסו בדברים. חטא פעם אחת, נתרצה החבר; חטא פעם שנייה ושלישית – לא נתפייס החבר אלא בריבוי דברים.

ולכאורה: מכיוון שלאחר חטאו הראשון מחל החבר, מדוע אפוא לא ייחשב חטאו בפעם השנייה והשלישית כחטא ראשון? מכאן עולה כי אדם שסרח, אף-על-פי שביקש מחילה ונמחל לו, מכלל-מקום מעט ריח רע עדיין נותר.

אף בחטאים ועוונות כן. אמנם הקרבן שמקריב האדם פועל שה' יסלח לו על עצם החטא, אך בכלל-זאת, 'ריח' מהחטא – עדיין נשאר. וכדי לבטל גם 'ריח' זה, באה הקטורת לאחר הקרבן.

(מפי השמועה)

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

(ונשאר על הבימה עד אחר הקריאה בו),⁶ ואומרים חצי קדיש. הגבהה וגלילה. בספר השני קוראים למפטיר את פרשת 'פרה', בפרשת חוקת: "ויאמר... תטמא עד הערב" (במדבר יט, א-כב).

אם יש רק ספר-תורה אחד – אין מגביהים אחר חצי קדיש, אלא גוללים לפרשת פרה, ומגביהים וגוללים רק לאחר גמר המפטיר. את החצי קדיש אומרים תמיד אחרי הקריאה שלפני עליית המפטיר.

הפטרה: "ויהי דבר ה'... אני ה' דיברתי ועשיתי" (יחזקאל לו, טז-לז).⁷

אם קרא את הפטרת השבוע או כל הפטרה אחרת – קורא אחריה הפטרת פרשת פרה, ואם נזכר אחר הברכות – קורא אותה בלא ברכה.⁸ אומרים 'אב הרחמים'.⁹

* קובץ תורני: הוראה לכל "כולל אברכים":

* בקריאת 'שניים מקרא ואחד תרגום' לשבת זו יש לזכור לקרוא את שתי ההפטרות – של פרשת תישא ('וישלח אחאב') ושל פרשת פרה ('ויהי דבר ה'), כמנהגנו.

שבת-קודש, פרשת תישא¹ /

פרה

ח"י באדר

רצוי להכין קודם התפילה את ספר-התורה המיועד לקריאת פרשת פרה (המהודר ביותר שבבית-הכנסת),² כדי למנוע טרחא דציבורא.³

מוציאים שני ספר-תורה. בראשון קוראים לשבעה עולים בפרשת השבוע.

בקריאת פרשת העגל⁴ מנמיכים מעט את הקול,⁵ אבל יש להקפיד שגם אז יוכל כל הציבור לשמוע את הקריאה היטב.

מניחים את ספר-התורה השני על הבימה

¹לגוי גדול" (לב,א-ז), וחוזרים לקרוא ("ויחל משה...") כרגיל, ושוב בקול נמוך מ"וישמע יהושע" עד "מהר חורב" (לב,ז-לג), וחוזרים לקרוא כרגיל – כן המנהג נפוץ, גם בין אנ"ש ובבית-חינו. הפרטים – מהרה"ח ר' יוסף-יצחק שיחי אופן. המקור – פריחדש סיי תכח ס"ק ז (בשינויים קלים). וראה מנהגים שונים בלוח 'דבר בעתו'. ולפלא שלא מצאתי מנהג זה כלל בסי' שערי-אפרים.

²שערי-אפרים עשר י"י סי"ב. וראה בזה בהתקשרות גיליון תרי"ה עמ' 14 הע' 13.
³לוח כולל-חב"ד. ספר-המנהגים עמ' 33. בהפטרת ש"פ פרה תשח"י אמר הרבי "בהקדשי בכס לעיניכם" [כנסת הדפוסים, וכן הוא בחומש 'תורה תמימה' בפנים] וגם "לעיניהם" כדעת המנחת-שי [שהובאה שם בהערה. וכן הנוסח אצל קורן, ברויאר ואיש מצליח] [מיומנו של אחד התי, מקדש מלך ח"ד עמ' תקג].

⁴לוח כולל-חב"ד, ש"פ מקץ.
⁵לוח כולל-חב"ד. וראה קצות השלחן ס"י פג בבדי השלחן

1) כך מופיע תמיד שם הפרשה ב**כותרת** בתורה-אור וכו' עד ליקוטי-שיחות וספרי השיחות תשמ"ז-נ"ב, וזאת גם במקרים שב**פנים** השיחה משתמש הרבי בשם "כ"י תשא" (צורה זו – ע"פ סדר תפילות כל השנה שבסו"ס אהבה ברמב"ם) – ראה סה"ש תשמי"ט ח"א עמ' 280. תש"נ ח"א עמ' 362. תשנ"ב ח"ב עמ' 424 והערה 23. רק בהיום יום (ובילקוט-כיס באנגלית לשנת תש"ג) נקראת הפרשה "כ"י תשא".

2) עיין בשו"ע הבי"י סי' תרפ"ה ס"ז ונו"כ. משמעות לשון אדה"ז סי' רפב סט"ז היא, שרק פי' זכור היא מן התורה, אבל ביהתוועדותי תשמי"ט ח"ב עמ' 466 (מוגה) מביא (רק) משו"ע הבי"י הנ"ל (בשם י"א) ומקורותיו, שגם פי' פרה היא מן התורה, ועיי"ש בהערות.

3) לוח 'דבר בעתו'.
4) עליית שני נמשכת עד סוף מעשה העגל, כיוון שבני לוי לא חטאו בעגל (כנה"ג סי' תכח, מג"א שם).
5) אלה הקטעים שקוראים בקול נמוך: מ"וירא העם" עד

לוח השבוע

להוציא לאור קובץ חידושי-תורה [לפחות] פעמיים בשנה: לפני פסח, ולפני ראש-השנה¹⁰.

להוציא קבצי 'הערות התמימים ואנישי' שבהם היתה הפרדה בין הנושאים. ואולי בהם ההפרדה היא מחוייבת המציאות), היתה ההוראה שלא להפריד בין גלה וחסידות, אלא לסדרם יחד לפי סדר אותיות האי"ב של הנושאים הנדונים, כי "תורה אחת היא" (מפי המשפיע הרה"ח ר' דוד שי רסקין, מעורכי 'פלפול התלמידים'. וי"א שהרבי אמר שרצונו לפעול שמי שמחפש שם גלה ימצא חסידות, ולהיפך). וחבל שהדבר אינו ידוע בין הישיבות וה'כוללים' שלנו, ורבים מהקבצים ובפרט בארה"ק עודם נדפסים במתכונת 'שערים', גלה לחוד וחסידות לחוד.

סוסי"ק יג.
10) 'יחידות' להרה"ח ר' ישעיהו שי הרצל (כיום – רב העיר נצרת-עילית), חורף תשל"ג. שיחות-קודש תשל"ו ח"ב עמ' 694, ובכ"מ. ובסי 'בצל החכמה' עמ' 256 (לכולל סדיגורא): "להשתדל להגיע... **לכל הפחות** אחת לב' או לג' חודשים".

בקבצי 'התמימי' שי"ל בווארשא בשנים תרצ"ה-תרצ"ח, היו 'שערי תורה' ו'שערי חסידות' במדורים נפרדים. אולם בקבצים שיצאו לאור בבית חיינו לאחר הנשיאות (כמו: פלפול התלמידים, דברי תורה, כינוס תורה, יגדיל תורה;

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן-יודא, ר' יוסף-יצחק, ר' אברהם-משה

וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו